

Hereamu

Yanomae thë ã oni

Tototdoi - Fevereiro 2001

nareru 7

Apia hi ki yanoha yama ki thou haiwi thë ã oni

Apia hi ki, 25 de janeiro de 2001

Hwei, Apia hi ki yanoha yama ki thou haiwi thë ã oni. **Reunião** ha yama ki thou hama. Hapënhaha yama ki kutaoma: **Pia** u theri pë kuoma, **Kokoi** u theri pë kuoma, **Maraxi** pora theri pë kuoma, **Wanapi** u theri pë kuoma, **Uxixima** u theri pë kuoma, **Koherepi** theri pë kuoma, **Xakipi** theri pë kuoma, **Hwara** u theri pë kuoma. **Kitao** theri a kuoma, **Okarasipi** theri pë kuoma, **Koyopi** theri pë kuoma, **Novo Demini** theri pë kuoma.

Kami Yanomae yama kini **garimpeiro** yama pë ahetamã pihioimi yaro **jornal** yama a ximirema kaho napë **presidente da república** wama kiha yama a taamã pihio yaro, **garimpeiro** wama pë ximã maopë. Kami Yanomae yama kini **garimpeiro** yama pë peximaimi, **fazendeiro** yama pë peximaimi, **madeireiro** yama pë peximaimi, **pescador** yama pë peximaimi. **político** yama pë peximaimi. Enaha kami Yanomae yama ki pihi kuu.

Kaho napë wama ki xawara pëni yama ki ihiru pë nomã pihioimi, kaho wama ki xawara pë mahi yaro. Hõyami kami Yanomae yama ki pihi mõyami hiki. Napë wama ki huiã kami yama ki kuimi kami yama ki mõyami hiki yaro. **Remédio** yama pë hikamã taai, yama ki wamotima pë kua, yama ki yaro pë kua. Enaha yama ki pihi kuma.

Kaho napë wama kiha urihi yama a hipi pihioimi urihi yama a hipiki tēhē kami yama ki ihiru pë ohurayu. Kaho napë wama ki urihi pë prauku kua hikia. Kaho napë wama ki urihi pēha kami yama ki waromoimi. Enaha kaho **governo** patamotima wa pihi ku **fazendeiro** wa pë ximã hathomu maopë.

Hwei urihi wama a thomumãthe yatiai makii, kami Yanomae yama ki urihi pë kutaani yama urihi hipiimi. Awei, inaha ipa thë ã kutaoma. Tchou, abraço, até logo, Boa noite.

Meu nome Gersom microscopista

Apia hi ki, 24 de janeiro de 2001

Thë kuo tēhē thë hereamuwi thë ã oni.

Toto e nahiha komi thë pë hereamoma, kama thë pë urihi pë noamamu pihio yaro Yanomae thë pë wãroho thou hama. **Garimpeiro** pēha urihi yama a yai noamã yaro yama ki thou hai puoimi, **garimpeiro** pēni xawara pë yaro yama pë peximaimi yaro yama ki hereamu urihi yama a noamã yaro urihi yama a noamã mao tēhē yama ki ohurayu.

Kuē yaro yama ki wãroho thou hama Yanomae yama ki pirio kutaoma pēnaha urihi yama a noamã yaro yama ki hereamoma. Yanomae yama ki thou hai puoimi inaha yama ki kuwai mao tēhē **garimpeiro** pēni yama ki urihi pë wãriarihe kuwē yaro yama ki wãroho thou hama.

Hapēnhaha kure yama ki thou hama Apia hi kiha : **Okarasipi** theri pēxē, **Wanapi** u theri pēxē, **Wanapi** u theri pēxē, **Parawa** u theri pēxē, **Pia** u theri pēxē, **Kokoi** u theri pēxē, **Uxiximapi** u theri pēxē, **Novo Demini** theri pēxē. Enaha yama ki kutaoma yama ki hereamuu tēhē enaha kure yama ki thou hama Apiahi kihaa. Urihi yama a noamãha yama ki **professormuwi** yama ki pree thouhama, 5 napë pë yēmaka taoma.

Professor Piau theri Yanomami.
Lourenço e thë ã oni.

Dia 24 de janeiro de 2001

Kami yama ki hereamuwi thë ã

Yama ki mi thou hai pouimi, yama ki noa huopë, yama ki hereamu.

Yama ki pihi ha xaariprarini yama ki noa huopë thë ã.

Yama ki hereamu mao tēhē yama ki pihi xaari proimi yaro hwei **conselho** thë ãha yama ki utitipro maoi yama thë thapra pihio yaro urihi yama a noamapë.

Urihi yama a ha noamirini yama ki totihi kuopë.

Enaha thë kua yaro **garimpeiros** yama pë rukemã maowi yama thë ã kohipë mahi thai yaro waisipë thë totihi komi kutarenaha wamotima yama tih pë noamã prahukupu mahi yaro kami yama ki urihi pë kutaani.

Maprarioma.

Robsão

e thë ã oni

Dia 24 de janeiro de 2001

Hereamuwi thë ã oni.

Jornal Yanomae ya thaprarema

Kami yama ki thou haiwi thë ã oni.

Hapënahã kami yama ki thou hai tēhë yama ki kuoma.

Kami yama kini mi thou hai puoimi, kami yama ki urihi pë noamama, floresta yama a noamama.

Kami yama ki mi thou hai puoimi, **garimpeiros** yama pë ahetamã pihioimi, **fazendeiros** yama pë ahetamã pihioimi yaro kami yama ki urihi pë wãriamamu pihioimi. Kuë yaro **jornal** ya thaprarema, ai Yanomae yama kini yama thë taã pë.

Garimpeiros yama pë peximai maowi thëha yama ki hereamoma. **Fazendeiros** pëni **madeira** pë wariat yarohe yama pë ahetamã pihioimi.

Kami wamare ki paripraiwi FUNAI ni wamare pairiprai.

Apia hi kihami yama ki thou haiwi thë ã.

Komi yama ki hereamoma napë pëxë Yanomae yama kixë.

Sidinei Yanomami professor e thë ã oni.

Dia 24 de janeiro de 2001

Hapënahã kami yama kini **reunião** yama a thã tēhë yama thë thama.

Hwei tēhë yama kini urihi yama a wãriamai pihio kōo taimi yaro, hwei tēhë urihi yama a kohipë noamai.

Hapa kami yama ki pihi mohotio tēhë garimpeiros pëni wamare ki urhipë wãria hikiarema yarohe, hwei tēhë urihi yama a wãriamai pihio kōo taimi.

Kuë yaro kami **professor** yama kini **jornal** yama a thaprarema.

Hwei tēhë pata thë pëni **garimpeiros** pë peximaimihe.

Hapënahã pata thë pë kuma: Kami pata yama kini **fazendeiros** yama pë peximaimi. Enaha pë kuma.

Hapënahã reunião aha yama ki kōkamuwu the pë kuoma:

- **Okarasipi** theri pëxë
- **Koyopi** theri pëxë
- **Pia u** theri pëxë
- **Kokoi u** theri pëxë
- **Parawa u** theri pëxë
- **Novo Demini** theri pëxë
- **Orunaki** theri pëxë

Enaha thë pë kutaoma.

Meu nome é Sanimao Atorina professor Yanomami.

Apia hi ki 25 /01/2001

Hwei Apia hi ki yanoha yama ki thou haiwi thë ã oni.

Reuniãoha yama ki thou hama.

Hapënahã yama ki kutaoma: **Pia u** theri pëxë, **Kokoi u** theri pëxë, **Maraxi pora** theri pëxë, **Wanapi u** theri pëxë, **Koherepi** theri pëxë, **Novo Demini** theri pëxë, **Parawa u** theri pëxë.

Enaha kure yama kini urihi yama a noamama yaro hōyami **garimpeiro** yama pë thaamai pihio imi yaro hōyami napë wama ki urihi pë kuaimi, Yanomae yama ki urihi pë kuë yaro kami yama ki urihi noamamuu mahi.

Hōyami kaho napë wama ki pata pë pirionimi yaro kami yanomae yama ki pata pë pir-iopëha yama ki piria paxia.

Hōyami **garimpeiro** wama ki thaamaimi kami yama ki huuiimi yaro miha napë wama ki urihi pëha kami yama ki huimi yaro.

Hōyami kami yama ki napë wama ki peximaimi **fazendeiro** wama ki peximaimi mahi Yanomae yama kini.

Hōyami **político** wama ki kuwai pihiono mai, hōyami kami Yanomae yama ki pihi mōyamia hikiparioma yaro mihami oni yama a ximirema napë wama kini wã ha taani.

Maloca Apia hi ki theri.

Kirão professor Yanomami.